

ҚОЛМА-ҚОЛ АҚША АЙНАЛЫСЫ ТУРАЛЫ

2026

- 1** БАНКНОТ ЖӘНЕ МОНЕТАЛАРДЫҢ ЖАЛҒЫЗ ЭМИТЕНТІ ФУНКЦИЯСЫН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ
- 2** ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДА ҚОЛМА-ҚОЛ АҚША АЙНАЛЫСЫН ҰЙЫМДАСТЫРУ
- 3** ҚРҰБ-НЫҢ ҚОЛМА-ҚОЛ АҚША АЙНАЛЫСЫН ҰЙЫМДАСТЫРУҒА ҚАТЫСАТЫН ҚҰРЫЛЫМДЫҚ БӨЛІМШЕЛЕРІНІҢ ҚҰРАМЫНА КІРЕДІ:

 Қолма-қол ақша айналысы департаменті, аумақтық филиалдар және Кассалық операциялар және құндылықтарды сақтау орталығы;

 Алматы қаласындағы банкнот фабрикасы;

 Өскемен қаласындағы теңге сарайы.

30 жыл

1993

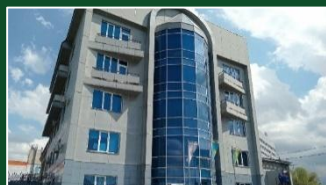
Портреттер

1-серияда көрнекті саяси және мәдени қайраткерлер бейнеленген

1995

Банкнот фабрикасы

ҚР Ұлттық Банкінің банкнот фабрикасын ашу

1993-2003

Әл-Фараби

2-серия аясында ғалым және философ Әл-Фарабиге арналған номиналы жоғары банкноттар шығарыла басталды

2006

Бәйтерек

3-серияда елдің мемлекеттік рәміздері, сәулет объектілері және табиғи ландшафттары көрініс тапқан

2011

Қазақ Елі

4-серия Қазақ Елі монументінің бейнесімен ерекшеленді

2023

Сақ стилі

Жаңа 5-серия елдің мұрасын – қазақ халқының бірегей мәдениетінен бастап қазіргі заманғы Қазақстанға дейінгі кезеңді көрсетеді

**«САҚ СТИЛІ»
БАНКНОТ
СЕРИЯСЫ**

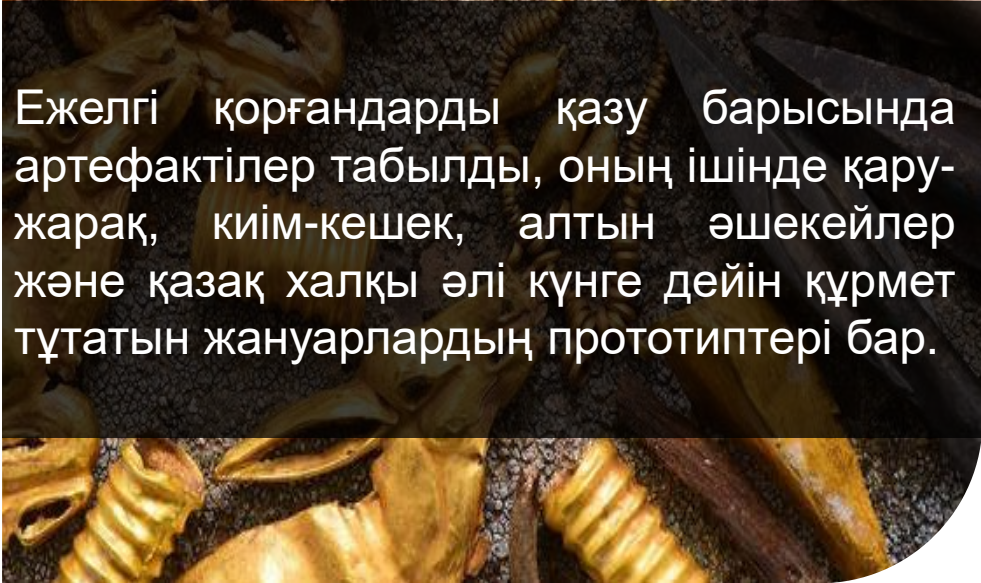

«Жаңа серия халықтың өз мәдениеті мен тарихын зерттеуге қызықтырып, табиғатқа жауапкершілікпен қарауға шақыруды мақсат етеді.»

Ежелгі қорғандарды қазу барысында артефактілер табылды, оның ішінде қару-жарақ, киім-кешек, алтын әшекейлер және қазақ халқы әлі күнге дейін құрмет тұтатын жануарлардың прототиптері бар.

Сақтар

Еуразияның үлкен бөлігін мекендеген көшпелі тайпалар (б.з.д. 7-8 ғғ.).

Ол кезде шекара болмаған, бірақ олардың өмір сүрген ортасы қазіргі Қазақстан аумағында орналасқан.

«САҚ СТИЛІ»

**Желтоқсан,
2025**

**Наурыз,
2025**

**Желтоқсан,
2024**

**Желтоқсан,
2023**

**Маусым,
2024**

**2026-да
шығады**

500 теңге

1000 теңге

2 000 теңге

5 000 теңге

10 000 теңге

20 000 теңге

АРҚАР

ТАЗЫ & ТӨБЕТ

АҚБӨКЕН

БҮРКІТ

ҚАР БАРЫСЫ

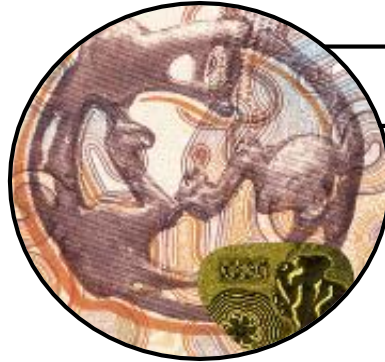

ЖЫЛҚЫ

500 теңге

Арқардың басы
«Патшалар алқабы»
Берел қорғандары
б.з.д. 8-7 ғғ., Шығыс
Қазақстан

1 000 теңге

Жыртқыш
Бесоба қорғаны
б.з.д. 6-4 ғғ.,
Орал өңірі, Батыс
Қазақстан

2 000 теңге

Ақбөкен
Қызыл-Тоған қорғаны
б.з.д. 7-6 ғғ., Жетісу

5 000 теңге

Бүркіт
Талды II
қорғаны
б.з.д. 7-6 ғғ.,
Орталық
Қазақстан

10 000 теңге

Қар барысы
Есік қорғаны
б.з.д. 5-4 ғғ.

20 000 теңге

Жылқы
Есік қорғаны
б.з.д. 5-4 ғғ.

Беткі жағы

Дәуіт ағашындағы құс ежелгі көшпенділердің табиғатқа деген сенімін бейнелейді

Артефакт – Арқардың басы түріндегі псалий фрагменті (Берел қорғандары «Патшалар алқабы», б.з.д. 8-7 ғғ., ШҚО)

Шексіздік белгісі түріндегі ДНҚ спиралі адамның табиғатпен уақыттың шексіз ағымындағы байланысын бейнелейді

Артқы жағы

Қазақстанда мекендейтін арқардың бейнесі, артқы жағында – өрнекті қалқан

Қазақ Алатауындағы «Мұзтау» шыңының ландшафт көрінісі

1. Алтын интаглио

ҚР Елтаңбасы аса бедерлі, алтын, метал түстес бояудың қалың қабатымен салынған

2. Көру қабілеті төмен адамдарға арналған белгі

Аса бедерлі дөңес элементтер, қолмен сипап оңай ажыратуға болады

3. Екі түсті қорғаныш жіп

Банкнотаны бұрғанда динамикалық эффект пайда болады

4. Электротип

Су таңбасы – электротип. Жарыққа тосқанда, номинал бейнесіндегі электротип анық көрінеді

Беткі жағы

Дәуіт ағашындағы құс ежелгі көшпенділердің табиғатқа деген сенімін бейнелейді

Дөңгеленген жыртқыш бейнесіндегі артефакт

Шексіздік белгісі түріндегі ДНҚ спиралі адамның табиғатпен уақыттың шексіз ағымындағы байланысын бейнелейді

Артқы жағы

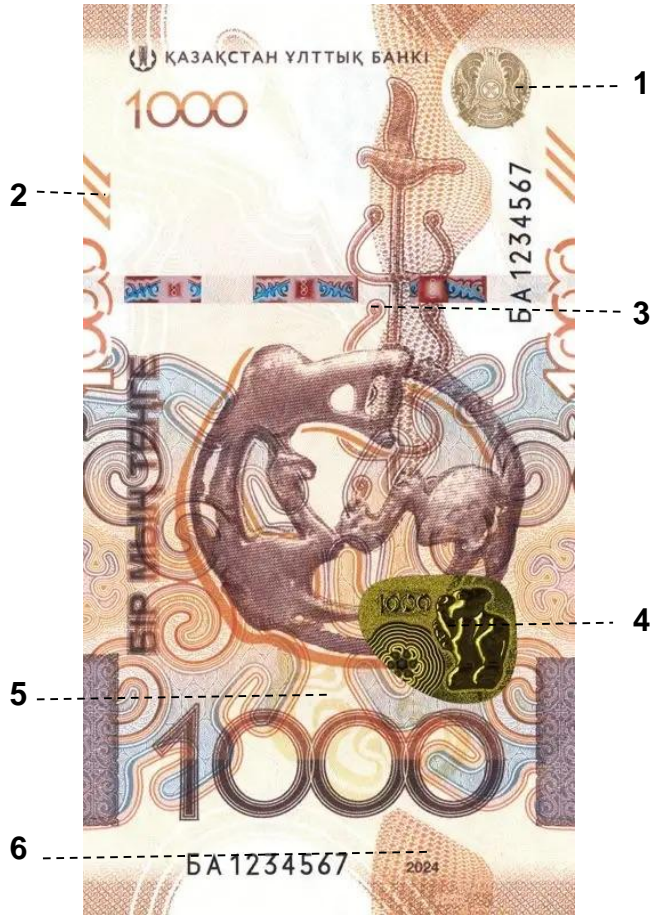
Қазақы ит тұқымдары тазы мен төбет бейнесі

Дөңгеленген жыртқыш бейнесіндегі артефакт (Қырық оба қорғаны, б.з.д. 7-6 ғғ., Батыс Қазақстан)

Қазақстандағы дала төбелері

1. Алтын интаглио

ҚР Елтаңбасы аса бедерлі, алтын, метал түстес бояудың қалың қабатымен салынған

2. Көру қабілеті төмен адамдарға арналған белгі

Аса бедерлі дөңес элементтер, қолмен сипап оңай ажыратуға болады

3. Екі түсті қорғаныш жіп

Банкнотаны бұрғанда көгілдір және қызғылт-сары түстердің өзара әрекеттеуінен динамикалық пульсация әсері байқалады

4. Патч

Банкнотаны бұрған кезде номиналдың цифрлық бейнесі өрнекке ауысып, жан-жаққа сәуле таралғандай динамикалық әсер беретін көлемді артефакт бейнесіндегі патч

5. Иридисцентті бояу

Банкнотаға алтын түсті арнайы бояу қабаты жағылады

6. Электротип

Су таңбасы – электротип. Жарыққа тосқанда, номинал бейнесіндегі электротип анық көрінеді

7. Спарк

Дөңгеленген жыртқыш түріндегі артефакт бейнесіндегі спарк. Банкнотаны бұрғанда, Спарктың түсі алтыннан жасылға өзгереді

8. Микротекст

Микротекстер түрлі баспа тәсілдерімен басылады, оларды бірнеше есе үлкейтіп қарағанда байқауға болады

Беткі жағы

Өмір ағашындағы құс ежелгі көшпенділердің табиғатқа деген сенімін білдіреді

Мүйізді жануар бейнесіндегі артефакт молшылық пен байлықты білдіреді

ДНҚ-ның шексіздік белгісі түріндегі спиралі адамның табиғатпен уақыттың шексіз ағымындағы байланысын білдіреді

Артқы жағы

Қазақстанда мекендейтін ақбөкендер, артқы жағында – өрнектелген қалқан

Артефакт – ақбөкеннің басы (б.з.д. 4-7 ғғ. Торғай облысы)

Бурабай көлінің көрінісі

1. Алтын интаглио

ҚР Елтаңбасы аса бедерлі, алтын, метал түстес бояудың қалың қабатымен салынған

2. Көру қабілеті төмен адамдарға арналған белгі

Аса бедерлі дөңес элементтер, қолмен сипап оңай ажыратуға болады

3. Екі түсті қорғаныш жіп

Банкнотаны бұрғанда көгілдір және қызғылт-сары түстердің өзара әрекеттеуінен динамикалық пульсация әсері байқалады

4. Патч

Банкнотаны бұрған кезде номиналдың цифрлық бейнесі өрнекке ауысып, жан-жаққа сәуле таралғандай динамикалық әсер беретін көлемді артефакт бейнесіндегі патч

5. Иридисцентті бояу

Банкнотаға алтын түсті арнайы бояу қабаты жағылады

6. Электротип

Су таңбасы – электротип. Жарыққа тосқанда, номинал бейнесіндегі электротип анық көрінеді

7. Спарк

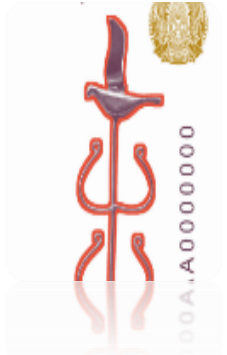
«Сақ аңшысы» артефактісінің көлемді бейнесі түріндегі спарк. Банкнотаны бұрғанда, спарктың түсі алтыннан жасылға өзгереді

8. Микротекст

Микротекстер түрлі баспа тәсілдерімен басылады, оларды бірнеше есе үлкейтіп қарағанда байқауға болады

Беткі жағы

Өмір ағашындағы құс ежелгі көшпенділердің табиғатқа деген сенімін бейнелейді

Бүркіт бейнесіндегі әшекей артефакт (Талды II қорғаны, 7-6 ғғ. б.з.д.)
Орталық Қазақстан)

ДНҚ спиралі мен шексіздік символы – адамның табиғатпен байланысы

Артқы жағы

Бүркіт бейнесі, артында – дөңгелек өрнек түріндегі қалқан

Артефакт – бүркіт бейнесіндегі фигура (Берел қорғандары «Патшалар алқабы», 8-7 ғғ. б.з.д., ШҚО)

Шарын көрінісі

шатқалының

1. Алтын интаглио

ҚР Елтаңбасы аса бедерлі, алтын, метал түстес бояудың қалың қабатымен салынған

2. Көру қабілеті төмен адамдарға арналған белгі

Аса бедерлі дөңес элементтер, қолмен сипап оңай ажыратуға болады

3. RAPID® Vision қорғаныш жіп

RAPID® Vision, инновациялық 5 мм-лік екі түсті қорғаныш жіп, аса контрастты көп түсті бейне

4. Патч

Банкнотаны бұрған кезде номиналдың цифрлық бейнесі өрнекке ауысып, жан-жаққа сәуле таралғандай динамикалық әсер беретін көлемді артефакт бейнесіндегі патч

5. Иридисцентті бояу

Банкнотаға алтын түсті арнайы бояу қабаты жағылады

6. Электротип

Су таңбасы – электротип. Жарыққа тосқанда, номинал бейнесіндегі электротип анық көрінеді

7. Спарк

Бүркіт артефактісінің көлемді бейнесі. Банкнотаны бұрған кезде түсі алтыннан жасылға өзгереді

8. Микротекст

Микротекстер түрлі баспа тәсілдерімен басылады, оларды бірнеше есе үлкейтіп қарағанда байқауға болады

Беткі жағы

Өмір ағашындағы құс
ежелгі
көшпенділердің
табиғатқа деген
сенімін бейнелейді

Таудың шыңындағы
барыс бейнесіндегі
артефакт –
батылдық,
құдіреттілік және
сұлулық символы

ДНҚ спиралі және
шексіздік символы –
адамның табиғатпен
байланысы

Артқы жағы

Барыс,
артында – оюлы қалқан

Артефакт – грифондардың
аузындағы барыстың басы –
табандылық пен күштің символы

Іле Алатауы тауларының
көрінісі бар «шексіздік»
өрнегі

НОМИНАЛЫ 10 000 ТЕҢГЕЛІК БАНКНОТ

1. Алтын интаглио

ҚР Елтаңбасы аса бедерлі, алтын, метал түстес бояудың қалың қабатымен салынған

2. Көру қабілеті төмен адамдарға арналған белгі

Аса бедерлі дөңес элементтер, қолмен сипап оңай ажыратуға болады

3. RAPID® Vision қорғаныш жіп

RAPID® Vision, инновациялық 5 мм-лік екі түсті қорғаныш жіп, аса контрастты көп түсті бейне

4. Патч

Ерекше стильдегі барыстың көлемді бейнесіндегі патч. Банкнотаны бұрған кезде тау шыңының бейнесі мен номиналдың цифрлық бейнесі өрнекке ауысқандай әсер береді

5. Иридисцентті бояу

Банкнотқа алтын түсті арнайы бояумен жекелеген көркем элементтер салынады

6. Электротип

Су таңбасы – электротип. Жарыққа тосқанда, номинал бейнесіндегі электротип анық көрінеді

7. Спарк

Ерекше стильдегі «Барыс басы мен грифондар» артефактісінің көлемді бейнесі. Банкнотаны бұрған кезде спарктың түсі алтыннан нефритке өзгереді

8. Түсі өзгертетін "терезе"

Жарыққа тосқанда, "терезеден" көрінетін тау шыңының силуэті алтын түстен көк түске ауысады

9. Микротекст

Микротекстер түрлі баспа тәсілдерімен басылады, оларды бірнеше есе үлкейтіп қарағанда байқауға болады

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ НАГРАДАЛАР

«БӘЙТЕРЕК» СЕРИЯСЫ

IACA*
2007
жылдың
үздік жаңа
банкноты

**INTERNATIONAL
BANKNOTE
SOCIETY**
2011
жылдың
үздік
банкноты

**INTERNATIONAL
BANKNOTE
SOCIETY**
2012
жылдың
үздік
банкноты

**INTERNATIONAL
BANKNOTE
SOCIETY**
2013
жылдың
үздік
банкноты

HSP EMEA**
2016 жылдың
Өңірлік үздік
банкноты

IACA
Валюта
индустриясындағы
үздік техникалық
жетістіктер

«САҚ СТИЛІ» СЕРИЯСЫ

HSP Asia***
2024 жылдың
Үздік жаңа
банкноты

ЕСТЕЛІК

IACA
2024 жылдың
Үздік
мерейтойлық
банкноты

*International Association of Currency Affairs (IACA) - Халықаралық валюталық қатынастар қауымдастығы

** High Security Printing Europe – Жоғары қорғалған басып шығару бойынша конференция (Бухарест қаласы, Румыния)

*** High Security Printing Asia – Жоғары қорғалған басып шығару бойынша конференция (Бангкок қаласы, Тайланд)

ҰЛТТЫҚ ВАЛЮТА – ТЕҢГЕНІҢ МОНЕТАЛАРЫ

ТЕҢГЕ ХРОНОЛОГИЯСЫ (МОНЕТАЛАР)

1992

Қазақстан теңге сарайы 1992 жылы Өскемендегі Үлбі металлургия зауытының базасында құрылды

1997 - 1998

1993

ЭМИТЕНТ

**Қазақстан
Ұлттық Банкі**

2002

2019

Ұлттық Банк жазулары латын қарпінде жазылған монеталар шығарды

1994

2020

ҚРҰБ-ТЫҢ БАЛАМА ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ҚҰРАЛДАРЫ

Қазақстан Ұлттық Банкі **1995 жылдан бастап** коллекциялық монеталар, **1996 жылдан бастап** инвестициялық монеталар және **2017 жылдан бастап** өлшенген құймалар шығарады

Өлшенген құймалар

ЕДБ (*Alatau City bank, Halyk bank, БанкЦентр кредит, Еуразиялық банк*) және айырбастау пункттері арқылы сатылады

Инвестициялық монеталар екі нұсқада шығарылады: **proof** және **brilliant uncirculated**

«Tabys» қосымшасындағы инвестициялық монеталар бар, ол – алтынның (Gold Coin) немесе UKI физикалық алтын монеталардың **сандық баламасы**

Коллекциялық монеталарды сату – **Интернет-дүкен арқылы**, инвестициялық – **ҚРҰБ аумақтық филиалдары арқылы**

Барлығы 30 серияға біріктірілген 550-ден астам монета түрлері шығарылды

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ НАГРАДАЛАР

МОНЕТНОЕ СОЗВЕЗДИЕ-2025 (РЕСЕЙ)
«Үздік коллекциялық монета»
номинациясында үшінші орын

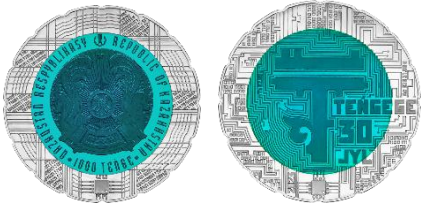
МОНЕТНОЕ СОЗВЕЗДИЕ-2024 (РЕСЕЙ)
«Монеталық классика»
номинациясында үшінші орын

МОНЕТА САРАЙЛАРЫ
ДИРЕКТОРЛАРЫНЫҢ
КОНФЕРЕНЦИЯСЫ-2025
(ОҢТҮСТІК АФРИКА РЕСПУБЛИКАСЫ)
«Үздік естелік күміс монетасы»
номинациясында үшінші орын

МОНЕТНОЕ СОЗВЕЗДИЕ-2024 (РЕСЕЙ)
«Сувенирлік монета»
номинациясында үшінші орын

IACA EXCELLENCE IN CURRENCY
AWARDS-2024
«Үздік мерейтойлық монета»
номинациясында финалист

IACA EXCELLENCE IN CURRENCY
AWARDS-2017
«Үздік мерейтойлық немесе тестілік монета»
номинациясында финалист

МОНЕТНОЕ СОЗВЕЗДИЕ-2024 (РЕСЕЙ)
«Түпнұсқа технология»
номинациясында бірінші орын

МОНЕТНОЕ СОЗВЕЗДИЕ-2017 (РЕСЕЙ)
«Кәдесый монета»
номинациясында екінші орын

МОНЕТНОЕ СОЗВЕЗДИЕ-2015 (РЕСЕЙ)
«Жыл монетасы»
номинациясында үшінші орын

Банкнот фабрикасы үш бағытта жұмыс істейді:

БАНКНОТ БАСЫП ШЫҒАРУ

ID-КАРТАЛАР ШЫҒАРУ

ҚОРҒАЛҒАН ПОЛИГРАФИЯЛЫҚ ӨНІМДЕР БАСЫП ШЫҒАРУ

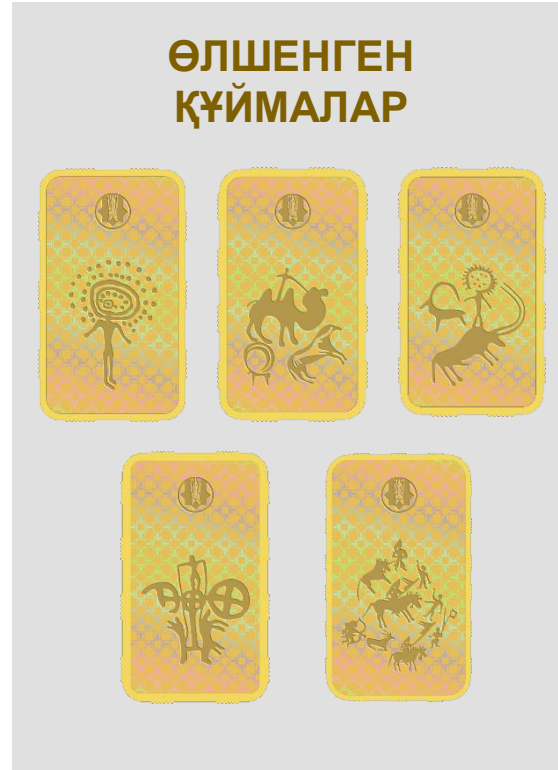

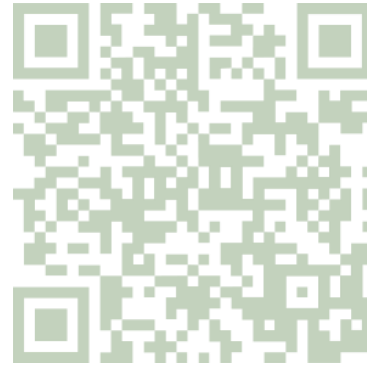
Банкнот фабрикасы басқа елдер үшін де өнім өндіреді:

- Африка, Оңтүстік-Шығыс Азия және Оңтүстік Америка елдеріне арналған шетел валютасының банкноттары;
- Орталық Азия өңірі елдеріне арналған паспорттар, виза стикерлері және жүргізуші куәліктері

Қазақстан теңге сарайы мына өнім түрлерін дайындайды:

www.nationalbank.kz

Facebook

<https://www.facebook.com/nationalbankkz/>

Instagram

https://www.instagram.com/national_bank_of_kazakhstan/

Tiktok

https://www.tiktok.com/@prosto_finansy/

Youtube

https://www.youtube.com/channel/UCbsasDuD_3wSS2LgbQQFLbA